

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут психології та педагогіки РДГУ
Кафедра загальної психології та психодіагностики
Кафедра вікової та педагогічної психології
Кафедра практичної психології та психотерапії**

Актуальні питання психологічної науки

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 13

Рівне - 2019

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. – Випуск 13. – Рівне: РДГУ, 2019. – 169 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Воробйов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ

Литвиненко С.А. – доктор педагогічних наук, професор кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Безлюдна В.І. - кандидат педагогічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Корчакова Н.В. – доктор психологічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Рудь Г.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Созонюк О.С. - кандидат психологічних наук, доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ.

Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ (протокол № 5 від 30 травня 2019 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

до світу, до себе, додає значення і напрям особистісним позиціям, поведінці, вчинкам[1, с.123].

Юність - надзвичайно значимий період у житті людини. Вступивши в юність підлітком, парубок завершує цей період широю дорослістю, коли він дійсно сам визначає для себе долю: шлях свого духовного розвитку й земного існування [2, с.83]. Найважливіша психологічна умова для виникнення і розвитку життєвих перспектив учнів - їх ціннісні орієнтації. У старшокласників найбільш часто зустрічаються мотиви, пов'язані із власною особистістю, достатньо великий відсоток становлять мотиви саморозвитку.

Список використаних джерел:

1. Божович Л.И. Личность и ее формирование / Л.И. Божович – М.: “Просвещение”, 1968, – 464с.
2. Кон И.И. Психология ранней юности. - М.: Просвещение, 1989. – 320с.
3. Леонтьев А.Н. Потребности, мотивы и эмоции. - М.: Педагогика, 1971. –386с.
4. Немов Р.С. Психологія: Підручник для пед. вузів/Р.С. Немов; М.: Владос, 2003. – 650с.
5. Столяренко Л.Д. Ціннісна сфера школярів / Л.Д. Столяренко. 2001. –665 с.

УДК 159.964.21

ДОСЛІДЖЕННЯ І КОРЕКЦІЯ КОНФЛІКТНОЇ ПОВЕДІНКИ СЕРЕД СТУДЕНТІВ

Петренко Анастасія, здобувач ОС «бакалавр», РДГУ

Керівник: Сторож О.В., кандидат психологічних наук, доцент

Зростання напруженості у сучасному суспільстві обумовлює збільшення різноманітних конфліктів та необхідність їх всебічного вивчення з метою нівелювання негативних наслідків та якнайповнішого використання закладених у них позитивних можливостей для розвитку особистості. Знання чинників, які обумовлюють виникнення міжособистісних конфліктів, дозволяє розробити комплекс методів, спрямованих на їх профілактику та формування навичок успішного вирішення. Така робота дозволяє не лише допомогти особистості одержати знання про ефективні способи розв'язання конфліктів, але і надає їй інформацію про основні психологічні особливості, які зумовлюють виникнення міжособистісних конфліктів, про можливості саморегуляції у

складних життєвих ситуаціях, здійснює цілеспрямований вплив на особистість з метою гармонізації її психічного та соціального життя.

Проблема конфліктів завжди приваблювала дослідників і розроблялася представниками різних психологічних напрямків як у зарубіжній, так і у вітчизняній психології. Зокрема, у зарубіжній психології найбільш цікавими є розробки представників різних наукових підходів: психоаналітичного (З.Фрейд, К.Юнг та А.Адлер); соціотропного (У.Мак-Даугалл, С.Сігеле); етологічного К.Лоренц, Н.Тінберген); теорії групової динаміки (К.Левін, Д.Креч); фрустраційноагресивного (Д.Доллард, Н.Міллер); поведінкового (А.Басс, А.Бандура); соціометричного (Дж.Морено, Г.Гурвіч); інтеракціоністського (Т.Шибутані, Д.Шпігель). Завдяки цим роботам у психологічній науці було започатковано систематичне вивчення конфлікту як самостійного соціально-психологічного феномену.

Серед вітчизняних досліджень з проблематики конфліктів варто відзначити роботи: В.І.Андрєєва, О.Я.Анцупова, В.К.Васильєва, Н.В.Гришиної, Е.І.Кіршбаум та інші. В Україні проблему конфліктів успішно розробляють А.І.Бузнюк, А.М.Гірник, Г.В.Ложкін, М.Кушнірюк, І.Б.Омеляєнко, В.М.Радчук, О.Л.Світличний. [1-5].

У першій половині ХХ в. конфлікт не виділявся в окремий об'єкт дослідження, а розглядався як складова частина більш широких концепцій (наприклад, в психоаналізі або соціометрії). Психологів цікавили або наслідки конфліктів, або деякі з причин, що призводять до нього, але не сам конфлікт як центральна ланка дослідження. На рубежі 1950-1960-х рр. з'являються дослідження, де науковий інтерес психологів звернений безпосередньо до цього феномену. Виділяються основні підходи, розробляється понятійний апарат психологічної теорії конфлікту.

У психології поняття "конфлікт" також застосовують досить широко. Воно стосується найрізноманітніших явищ, тобто одним і тим самим поняттям "конфлікт" позначають широкий спектр явищ. Сьогодні психологи не дійшли спільної думки щодо визначення поняття "конфлікт" та розуміння його сутності. "Психологічний словник" за редакцією В.В.Давидова, О.В.Запорожця, Б.Ф.Ломова та ін. (1983) визначає конфлікт як суперечність, яку важко розв'язати і яка пов'язана з гострими емоційними переживаннями, а як форми конфлікту називає внутрішньоособистісні, міжособистісні та міжгрупові конфлікти. Якщо звернутися до психологічного словника за редакцією А.В.Петровського та М.Г.Ярошевського (1990), то у ньому конфлікт розглянуто як зіткнення протилежно спрямованих цілей, інтересів, позицій, думок чи поглядів опонентів чи суб'єктів взаємодії.

К. Томас, унаслідок своїх досліджень створив оригінальну програму дослідження та опису стилів конфліктної взаємодії людей у реальних умовах. Залежно від орієнтації особистості на досягнення своїх власних цілей чи на цілі партнера, Р.Блейк, Р.Кілмен, Дж.Мутон та К.Томас, визначили п'ять стилів поведінки, можливих у конфліктній ситуації: суперництво, співробітництво, компроміс, уникання та пристосування [2].

Аналіз теоретичних підходів до розуміння конфліктів у сучасній науці засвідчує, що конфлікт – це протиріччя, пов'язане з гострими емоційними переживаннями, нерозв'язні іншим (логічним) шляхом. Протиріччя призводять до конфліктів. Такі протиріччя не тільки викликають негативну оцінку, але і супроводжуються різними емоційними афектами, такими як образа, тривога, гнів, презирство, обурення, страх. У юнацькому віці новоутворенням стає самовизначення — професійне та особистісне [3].

Все це дає можливість в цей віковий період здійснювати пошуки сенсу життя. Визначаються життєві цілі й прагнення. На основі таких змін в особистості юнаків, у їх поведінці можливі прояви конфліктної поведінки, які можуть бути спроєктовані на оточення та яка обумовлена деструктивними об'єктивними стимулами [4].

Конфліктні форми поведінки є результатом багатьох чинників, які як позитивно так і негативно впливають на розвиток особистості, і впливають на повсякденне життя студентів. Тому своєчасна психодіагностика та корекція конфліктних форм поведінки студентів є запорукою їхнього психологічного здоров'я в майбутньому [5].

Список використаних джерел

1. Андреева Г. М. Социальная психология / Андреева Галина Михайловна. – М.: Аспект Пресс, 2001. – 378 с.
2. Берлач А.І. Конфліктологія: Навчальний посібник для дистанційного навчання/ А.І.Берлач, В.В.Кондрюкова; Відкритий міжнародний університету розвитку людини "Україна". - К.: Університет "Україна", 2007. - 203 с.
3. Кашапов М.М. Теория и практика решения конфликтных ситуаций. Учебное пособие /Под научн. ред. проф. А. В. Карпова. – М.-Ярославль: Ремдер, 2003 – 183 с.
4. Гірник А.М. Основи конфліктології: навч. посіб./ А.М.Гірник – К.: Києво-Могилянська академія, 2010. – 222 с.
5. Анцупов А.Я., Введение в конфликтологию. Как предупреждать и разрешать межличностные конфликты./ А.Я.Анцупов, А.А.Мальшев – К.: МАУП, 1999.– 103 с.

Зміст

Вступ	3
Артемова О. Структурний аналіз кар'єрного самовизначення особистості майбутнього психолога	4
Артемова О. Динаміка ціннісно-сислової сфери майбутніх психологів у процесі професійного навчання.....	6
Базилюк О. Творчий потенціал особистості як передумова її професійної самореалізації	8
Бігун Л. Психологічні особливості формування лідерських якостей у майбутніх психологів	11
Блищик Ю. Психологічні особливості адаптації до шкільного навчання людей з обмеженими можливостями	12
Болюх Т. Формування професійної ідентичності в студентському віці	15
Валага О. Формування Я-образу крізь призму професійної спрямованості у старшокласників	17
Воронко В. Дослідження і корекція перфекціонізму серед студентства	19
Гесаль О. Самоповага як чинник академічної успішності старшокласника	22
Главінська Е.С. Малюноква терапія як ефективний метод подолання агресивності молодших школярів	24
Гойко Я. Переживання як критерій об'єктивації емоційної сфери особистості	25
Головенко А. Психологічна готовність молоді до шлюбу	27
Голубчикова М. Психологічні аспекти сексуальності сучасної молоді	29
Гордійчук К. Експериментальне дослідження психологічних особливостей особистісно-професійного становлення старшокласників	31
Джеджера О. Індивідуальні особливості емоційного переживання студентами екзаменаційного стресу	33
Дідус Т. Феномен смисложиттєвих орієнтацій особистості	35
Євтушок Б. Використання казкотерапії у психологічній допомозі дітям, які переживають горе	38
Забегаліна Д. Основні психологічні детермінанти й чинники виникнення та розвитку тривожності і страху у підлітковому віці	40
Загуляєва В. Особливості міжособистісних взаємин з ровесниками у підлітковому віці	43
Зайцева О. Відмінності у структурі мотивації вибору професії мешканців міст і сіл	44
Зайченко І. Роль комунікативних здібностей у процесі формування особистості старшокласників	47
Зелена І. Соціальна адаптація військовослужбовців та їх сімей	49

Каламбет А. Інклюзивна свідомість людей в сучасному суспільстві	52
Капуцьян Я. Комунікативний вплив ЗМІ як чинник зміни особистісних настановлень	54
Кобзар З. Фактори розвитку агресивності у студентів	56
Ковальчук М. Психологічні особливості самооцінки у студентів	58
Комарніцька О. Психологічні особливості відповідальності у юнацькому віці	56
Корчак А. Психологічні особливості психосоматичних проявів особистості в умовах емоційної напруги	62
Крук С. Психологічні особливості розвитку емоційного інтелекту в юнацькому віці	65
Кужель Н. Корекція аутичного поведінкового спектру проявів методами арт-терапії у дітей з особливими потребами	67
Лавренчук К. Самооцінка як психологічний феномен	69
Максимчук І. Особливості каузальної атрибуції в ситуації міжособистісного конфлікту (на матеріалі дослідження старшокласників)	71
Мартинюк А. Діагностика емоційного стану старшокласників перед ЗНО	73
Мартинюк Т. Дослідження і корекція фрустраційних станів у студентів	75
Мельник А. Індивідуально-стильові чинники переваг у застосуванні способів психологічного захисту	78
Мельник І. Вплив емоційних станів страху на особистість студентів	81
Миколайчук Ю. Основні аспекти вивчення емпатії у психологічній науці	84
Миркун Н. Вікові особливості точності та адекватності міжособистісного сприймання	86
Мислінчук Ю. Психоаналіз чинників формування низької самооцінки у юнацькому віці	89
Михайлова І. Дослідження психологічних особливостей динаміки впливу самосвідомості на ставлення особистості до себе та соціуму	91
Михайлова Т. Індивідуально-психологічні чинники агресивності молодших школярів	94
Новорок А. Психологічні особливості дослідження емоційно-вольових якостей молодшого школяра	96
Остапчук К. Психологічні особливості самооцінки у підлітків	98
Остігова А. Вікові особливості змісту стереотипів соціального сприймання	101
Павлусь В. Психологічні особливості ціннісно-мотиваційної сфери в юнацькому віці	103
Петренко А. Дослідження і корекція конфліктної поведінки серед студентів	105

Петрова-Ніколайчук О. Особливості прийняття рішень старшокласниками в ситуаціях морального вибору	108
Покотило Б. Психологічний супровід інклюзивних дітей	110
Пошковська А. Психологічні особливості креативного мислення молодших школярів	112
Романюк О. Розвиток емпатії практичних психологів в процесі професійного становлення	114
Савуляк В. Групове фокусоване інтерв'ю у контексті практичної підготовки майбутніх психологів	118
Савуляк В. Копінг-стратегії студентської молоді: особливості, шляхи корекції	119
Семенюк О. Психологічні особливості формування мотиваційного компонента моделі підготовки юнаків до трудової діяльності	121
Синчук Т. Психологічні чинники соціально-психологічної адаптації студентів-психологів	122
Сімчук А. Подолання невпевненості в стресових ситуаціях	124
Скалка І. Психологічні особливості розвитку емоційної сфери сучасних підлітків	126
Слабецька Д. Психологічні чинники конфліктів у студентській академічній групі	128
Сочинська Р. Психологічний зміст та структура творчого потенціалу особистості	130
Сукнацька А. Психологічні детермінанти подолання почуття самотності в юнацькому віці	133
Сульжук Т. Захисні механізми психіки у підлітків з девіантною поведінкою	135
Тарадайник Д. Дослідження і розвиток рефлексії у юнацькому віці	138
Хомич В. Фактори формування соціально-психологічного клімату в студентській групі	141
Хомік Т. Теоретичні аспекти проблеми формування стресостійкості юнаків	142
Хрипонюк І. Психологічні особливості мотивації навчальної діяльності студентів	144
Чалайдюк К. Готовність майбутніх психологів до професійної діяльності: теоретичний аналіз проблеми	146
Чмуневич Н. Особливості розуміння феномену свободи в підлітковому та юнацькому віці	148
Шатковська О. Вплив гендерних стереотипів на особливості спілкування сучасної молоді	151

Шахрайчук І. Феномен поняття «ціннісні орієнтації» у психологічній науці	152
Шевлюк В. Психологічні особливості переживання почуття самотності у юнацькому віці	154
Шевчук О. Психологічні особливості прояву сором'язливості у юнацькому віці	157
Шоха Т. Особливості розвитку мотиваційної сфери молодших школярів	160
Шумак Ю. Особливості міжособистісної взаємодії в групах дітей з особливими потребами	162
Якимчук М. Психологічні аспекти прийняття рішень при виборі майбутньої професії студентів-психологів	163

Наукове видання

**Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства**

Випуск 13

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Підписано до друку 2.06.2019 р.
Формат 60x80/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 9,7. Тираж 150 прим.

вул. С. Бандери, 12, м. Рівне
Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету